

503

105/102d

ACC. N.R

M.10211: 1-60 (inbl. tecken.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ellida Ohlsson

Härad:

Vemmenhög

Adress:

n. 5 Grenstorp, Skurup

Socken:

Grenstorp m. fl.

Berättat av:

Uppteckningsår:

1947

Född år

1882 i Skurup

Hämtat.

s. 1-60.

Lu F 57

Tecken. s. 57-60.

1. S. 19-20

2. Mogen s. 20

3. Maliniskt s. 5

4.

Skriv endast på denna sida!

Teckningar
n. 57-60.

Svar i färgteckning n. 57. Halmtak.

Halmtakets underlag.

De äldre husen här voro korsvirkeshus med takbän-
ning i väggstakar i med stolparna gående upp genom
ett rektangulärt i yttermurarna liggande bjälklags-
"lojden". I denna var öfverst logets väggstakar fastsatta i
denna i stolparnas ändar vidade sparrarnas - såsom
ändar, höjfrät i de äldre husen med en tränegel
halkad "lyngj", senare med grova bandsvinnade spile.
Längre ner i stolparna gick bjälkarnas ändar -
"bjälkbylsed" ut genom stolparne i höllor fast genom
ett par utnåfri trärsiggen gående träneglar. Of-
sparrarnas ändar spikades skalkar av grova c:a
almstränka lätthölter som stic för de nedre trä-
låtten, tusskaggslåpterna som voro rymliga utnåfri
väggen. Vantigaste vortändut mellan sparrarne var
här c:a Belden. I bränning husen var det slugga spär-
ren där vortstommen i bakugnen var, i enklare hus som fri-
stuga

c: $3\frac{1}{2}$ aln mer var ett förstag eller skorstensspänne dygt
så var i regl det intervallerade o: mycket malare $2\frac{1}{2}$ aln
i sammanlagda längden as ett "sti" Fak kom inu an
norrifrån när dessa två spänner + ett till på salmar kom
att göra samman det blev 9 alner. Men här ha god
ledning as detta bredare spänne när man vill späna
upp kan de senare omändrade lusera ursprungligen va-
rit inredda, det dygga spännet kan en gång upptaget parst
eller skorstens eller brädade samtidigt.

af gavelspanarna fästes på en vindskejd "ringiske"
as bräder med en ribba in öfver taksidans kant som
stod för kalmar där. Spanarna var i bästa fall as barn.
Men man ofta as bok som ansågs för dåligt material
att bygga med. Voj o klina me varj va inte med
vart "hette det. Bokspanarna var "ringiska o skev" o det
"gick om i de" många luser man kan se på konstruktion
knovirke, "lejd o sparravarkij" kan ofta luser sammas
på brädgårdar som rivits när man uppfrit nya o då

V!

ACC. N:R M. 10211:3.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

köpts av husmän för billigt pris (delvis för arbete) och som så
gjort om dem efter sina behov. När så skedd kunde
det komma gott staket- och gediget material men så-
dant med många till synes obefogade utbyggningar
i jernhåll. Timran, stolparna kunde vara grova ek-
stolpar, flera gånger misstagna och när man påträffade så-
dant timmer, det är ju främst spårarna men nu, kan
man undra hur det kommer sig då andra likställda
hus har så mycket nog konstruktion i de två rum-
en från samma tid t.ex. 1840-50-talet. De gamla som nu
är bröta kunde emellertid ge förklaring härpå, de
visste att ett hus med sådan konstruktion en gång
varit en gård som legat på ett visst och den kända platsen
var nästan utan undantag så. 4 bröta och spårades på
takten, hela flera avbrutna något med ganska till-
plattade träd av gran som tagits med i nästan hela
sin längd intill 1 1/2 timmar genomskärning. Nästan likt
grova andra fick gå in över det frägnades allt för nog

4.
ända, men denna fick rätta bren i en sam bär så länge
man trodde sig, längre ju sparsamare man måste
vara, allt till måste ju här i regel köpas i skogen där
de kunde fås "opplysgjorda" = tillhuggna. De som inte kunde
rida ut skaffa, lukt redde sig enligt min svärfars upp-
giften från Gårdstorp på 1850-60-talet med grenar
som band eller annars fästes i spannarna som det kunde
passa sig. Då måste man binda fast köpparna där man
kom åt o där de kom att vila på ett riktigt underlag.
Något bestämt uppstånd kunde det inte bli på en
samma krog, fick det dock när det blev krigsgat. Där
man hade det så primitivt kunde gavelgjutarna bestå
av ris - "risgövat". När så väggarna fick kulmbildad
utseende i lekningen var kurt färdigt, material hade
inte varit några bruktare i arbetet hade man gjort
själv. Golven av stampad lera i Mullersten, eldstad samma.
När man hade roka spannar i raka läkt + vilket ju
var fallet (huggna läktur) i bred gärdarna o de Nodigare

hurser mjukoch man fast luktens med 10-12 timms arthind
på mitt till mitt. Endast vanlig luktning, ingen
är uppå, upp där sparrarna var lugga ihop i vin-
kel med där sin anda oranfr som repen vads i l.

Materialet i dess behandling.

Viktigaste materialen för takfickning var lång halva
av mjuka råg & tränkad & rörod halva som haft om
sinne fördelat. Den vlogtränkade halvan var mjukare
i luffen att binda kallt än den rörode & den är grönlig
som därnäst var styvare & ej så lätt flaktes upp i bläst.
mer lätt gled. Alla hämmar måste oundvika vara abläp-
nade ur den mjuka rågen annars blev taket ett tillhåll
för okyn i taket att mast upp. Så kunde man där ma-
nade tillgång till vass fäcke med sidan i jak som jag
känner i blandning med långhalva, vassen lindade
takket på att vett sig, för att i bläst & "viss" orodas.
Undantagsvis i den & där man hade tillgång drätsel
kunde man vlogtränka & göra långhalva av beta

6.
som från på 1880-90 talet af liknande betet som vad beträffar
sträckt, det var längre ö ochare men utrymme än den tiden
längre någ. Som som på prägen den längkalmar beredda
för taktbörning vilde jag återge vad min svärfar
Olof Persson född i Gudsbo 1855 berättade då som
när jag en gång under hans tidigast präglade ut kom
ö undlade värfen inte kalmar tåka hade några vidare
"långkalmar" numera, endast 5-6 är mest förut 30-40.
Beskrifningen återger jag på ortens mål ungefär
som jag fick den till. Jag prägen i kan vara.

Rutäster - långkalmarstillverkning.

"Ja vidde inte nu där i me kalmarerna nu för tiden, de hättas
på ena man är en toll-tes är för hundra de jo ligga
i hetti är i däröver när de inte or för med till väis?"
"Jo de ska ja si de som kan vadda me. Nu kan de allra
närmast rektie långkalmar till Fag, de i ja utan (antrigen)
bors som de kan liad (jämhet) opp ifrån Tåskan eller
de nu som de kan hogged grova i dämp bors i ena nöd

ä riddna (röta) på ö sin sä syor di nu ett Fyngjt
 lar udampo de gamla taga mi stiltä. Tecka vil ja
 fr (fr) när di vnu äro de gamla ö Fätle me kypa
 ö vna i badde rehti regell (redig) länghalm som va
 Tärken me plejel; men de e jo ante ti Tärkja pa nu järn
 tidon ö jänska si a här ingja nu som kan nyckje
 en le (li) i ämma minnor en plejel. Nej Tecka vil ja
 när ja va i minna unge da, då klada plejtarna jo bra
 de komme em bide Tärka i gjärna länghalm ö de ble
 de ti rehti tag ässe de va ässe rehti vanda Teckje
 re som folej de om komur ö ante päma klettesotken
 som nu som tror odd di kan alltingj bara fr di kan
 sitt jo ett pa gänga, de ska vane ti allt om de ska
 lifta mid. "

"Ja ja jär ble va odd ja knappt vrad kont de gä ti
 i Tärka nu ja kan ju bara sitt jo fr. "

"Ja, då kan ja make om de jär di si kan de ante-
 lica kont de jär se de jär de allri jär nu jär-
 wingje

halvtigen snart helt ö kaled. När ju va ong, järn ruti
sjutti år sin, såde di ru i en hel lott intas himma-
red va stöt eller kaled ö varit indaste stö Tasko
me plejel. På di små ställen Task ju mannen sat,
men ju di störe kaled di särskild Taskeman ti stö
ö Taska ru o ju de störe ställen va där en särskild
ru-lo, den kallades iblann järn pongtaske järn järn
rutt arbei kade Taskemannen var tjurefente skäppa
(dvs. när kan tinte 4 timmar fide kan en skäppa sig) när de va vandot
juis ju mer, men då kade kan äre juan ö iblann
komme kan ju en huska skommod milhij me n lin ti
kringja ö gluffa. Ja kommes i-lin di daltis äre bekt
ifä ö ruti ni då stö där en Taskeman där ja tjente, ö
då va där nistar ingjer käme i mer, den koste 30 kr
tynggan, kan fide Taska ände ti jul järn en skäppa ru
di va ente gott järn kan ö kans kringja ö gluffa, di
kade ci (ötis) opp mer lant ingjan kan kade jättjunt
den ö mer de va ju om lantbalanen ju skalle markas

konst de gisch ti nu den.

Jo jo ruben ps di vore ställen eller ps den lo som jaus
ps andes ställe las fram ett lagg på där en till-
täl (10-12) nejor = hävar ront ps loen nu trapparna inna
mittelen bänan löstes o alldeles upp liti o las, mittelen
di bant jo nu men på där va häme i bänan ässe, du
va de ps de ässe add de gjore ps ti konst (nu) di
hade tad og men när di bygg om di hade liad ud
stian nu hinner ongan jän ongan så nejorna bli
lia o gramma eller di hade ravsad dammen en nej
konst som best, de ble de vrase ipå brigan o de va
räljare hela vejen igjennom o lidede längtaden ti
runt. När så nejorna va utläjda o utliade så de la
jämmtöcht va de ti la plejelan gån nu reda i arning
o män en hade gäd laved runt o de va rentäsked på
den rian stäck en hämlen (hardsalen) ingj ongan laved
så lant en no o städde ti nu skivlen / den stäcke delen
o klände tids o bände. Gladde en tre hämlas så forme

en me nomme samma tag berome kula laod i de li slatt
sa dei va nesten ente kiod o lia o utta ti me riran som
brusede ti lie ud me. Tai skolt vome ti de i de gjokij ente
jan fustte gängen. Pa va de ti knatta (slö) igen ti var
inde same va äns en gjok musolt. Yblann berome men
vane lufftarben men iblann, nan den ekte kede jod
rejn pr ti va den sa rejtarben sa va va ente mannske
ti fo kan äns bossed om ässe en sled kan opp. Nan den
sa va ren sa va de ti a lia opp limgkalm, de va ett röge
arbej somme berome allis ja sa gramme limgkalmstjar-
en som somme kout di an kan ti ud. En gjokij pr
foact (foais öve) pr laod o samla opp sa mied en berome
kala i beggje nöuva o lia o stög ti rier (ät rier) de som
va vriedd pr samma gång. När en sa kade sandad ett
hänsmäl to en jatt som toppen o russte (skakade) de redis
tag o st de sa innad golled, de de innad vi i to rier jatt
en mittelen o lia de stötte de i golled o sette sa viskan ti
res va en böggj o gjore bradant nu en an viske. Pa samle

en beggje vistorne ti en ö hie den ö stotte den jurst i gollad
 & så i väggjen & stöck så ingj den unckora benen me
 roden framföra, skänkje (benside) benen om den ö den änn
 viden om den va norm stia. Så mude en ött binn änn hal-
 men i la de om men en häls den så, den od männ en fide
 den fram ö stotte den en gång ti i väggjen så vse en om
 väned ti en kända stoppe ingj en ~~gata~~ yla (ögla) i en bind-
 ning så perfekt att endast en torkman kunde göra den) & se var
 länghalurskjaran järn & den va rog & lie ännen si den
 kenne stia järn si såit viden odd den va ött inda stia som
 bröck si den viden eller näst bröckad ingj i den. Den
 va ässe bogen si häst odd en kenne latta na i öta stia
 så så va de ti fortsätta lered fram, nura opp i laggja ud
 po myt. Ött ött laggj ja en vanti nett lo kenne den
 om men va bra & de vider va lejda - m (ligg i g) ble en
 fülle - me (4-6) kjarer men va mer skären (skedd ad as skya)
 eller eller dälvi ble den vider järn out.

"Vad den ble där så järn järn änn de i halm ö vana?"

* Riktigt järn var den dock inte. Alla kornarna skulle till sist läggas ut i en rack
 & Toppen av dem skulle torkas om en gång, men "fisk länghalm".

Ja va mer bra på ble där en Tille - Täl (10-12) bejarn
ännu traver. Där bekrödes minn kaln ti Taz Ti ett sti
(omkr. 10 alnar ut en radian takside) gickj äfte eller ut trava
(180 härrar) (en Trave = 20 härrar). Ble där mer bors än de
anså vi fin odd de betörde ti Taz hos de 4 d vrede
sede i mycket des ti fre nu eller ti stibors i så ti
ryggja bors, men jän de mästa gjores länghalm ännu allt
men gickj den ut ti de ene änd gickj den liggje ti ett an-
ned ai näre mer komme ble sänne ja så vade me de o
ja vilde vara liggje ti odd de va cute sänna tidu de som
de e mer en gickj brje i justr ota o kala po va länge i
komme se i o täsk stamsull bors (den lra kaln som
blev för dogen) sedan det var minnt de gickj ännu bra vaden
en där skulle ble näst ännu de o så odd de va busmannas
ende vint fäntjant.

Ja så var det för när man överallt hade uteständ
kaln tek lagda ut riktigt länghalm o mer som län
först ut sådes kaln i mer tid varit möjligt utställd

ACC. N:R M. 10211:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I samma tid ^{för} slutet av 1880 eller början av 1890 Tallet an-
vänder ofta nu - rova = ett pigge verk med kniv-
ning för förskning av rög. Där kunde man vistor av
råg kårvarna, det blev två vistor av varje rök,
rovan mot den munnade tunnman utan att släppa
den. Så lades de omedelbart tillsammans: långhalm
kåvar & bårds. det blev styo stark halm men den var
svår att binda så att den satt fast & länkta därför
att ströa inte bearbetats & gav med sig, tåket kunde
lätt glida nedåt dröna.

Skulle man sälja långhalm kunde man väga några
kåvar att gå ut ifrån de vägde något omkring 2 1/2 kg
men annars vägrade man den mest. Tröva, 1 k. 20 kån
antingen det gällde prisot eller beräkning av åtgång
för en var kunde vara alla kårvar lika när man var
gång kan tog upp halmarna hade samma gerna (= bårds)
mål & alltså lade lika många sådana tillhöra i en kåva
Kåvarna togs här inte ströa än att de bestod av -

{ = var!

långader eller studs upp till Tändaren, det var kärror
ö inga knippar, halvar till ryggringen därmed knip-
pades. Gule för en i renare tid för c. 1800 år sedan, när
riktiga rögtörken med slagkummars av samma längd
som röghävarna kom att cirkulera i byggena där
man brände halvar i knippar för att renare tid tillfälle
göra färdig lång halm, och där en förut beskrivna, av
den i binda den i kärror det blev då endast lite jäm-
ning av stens ö briststrykande av viasen (= det lösa)
En stor skad röghävar kallades en ru-moj. En bruten
törskad men ej bredd röghalm var en knipps rikhalm
en kärror rikstig färdig lång halm = lång halmstjärna
För reparation av dåliga halmstjärnor kan man i renare
tid komma väja sig med nödtyftigt jämning i
vanligt törskverk törskad halm av rögt eller vete,
som stoppats upp eller brändt eller rytt utgå.

På kunde man i äldre tiden i händelse av jodubrist
på rögt men något stä av ett riktigt vätlogt halmstjär

från att på fräa åt djuren, har varit i tid som den nämnde gamla minnes.

Långkalmar rattes i stick i regel rund med topp ändarna mot mitten, man kunde dock i tid som jag här nu även lägga den fyrkantig med karnarna i förband i linnen.

Vad till tak ibland både med lin i med skära kallad rapa-knir när man kunde gå på isen och den bunds i karnen. Toppen trögs tvärtigen av då jag vet att man antarna den som stöppning i enkla bunder och kallade den då för tegeltopp.

Takteckningen.

Överbundet tak är skönt här.

Bundet tak är den form av kalmtak man här har men till och det har varit allena rådande å vanliga hus-
hus byggna den men nu försörma de allt mer i
mer av de helt bräda, inga nya bindas upp. alla
omständigheter undvika därför, tid, arbetslösa, till-
gång

på arbetskraft, arbetstempo, ruckomisceringen, tekniken
ö eldfaran ö tidsandan i sin helhet. Även om någon ar-
estetiska skäl vilde bibehålla kalmteken kan man inte
de förutsättningar som saknas.

Om underlaget till kalmteket är nämnt i början, till-
läggas för händelse att redan tidens tak haft gammalt
kalmtekt till underlag.

Enda skillnaden på bringa krets ö utbudsens kalm-
tekt kan att man kunde klippa den på insidan ö bo-
ringarna d. o. ö klippa av alla nedhängande ö ö
och så teket blev stått mellan lästerna ö arbetet
för kvinnfolken där även granngårdarna pigen
kunde på hjälpa till att klippa tekt när det var
pöga om ny byggnad eller annan färdts lukt
ö nyg lukt eller större del av länken.

När ett kalmtekt lades på skulle man vara två, tvåka-
ren på teket ö den som "passa tektaren". Gåvra tektarens
arbetet utförde tektaren ensam när man band med väpna

ö vidjon = "Fäste nu kaffa ö vira". Anmärk var det, varenda
när man rydde kalmen utanför det gamla taket med
stältrid. Hedd i en väl av stäl eller två liknande en
trasmatta - stotte, då måste en följa med var efter var
fram i tillbaka på insidan av taket och flyga på vägen
på andra sidan av taket och hjälpa till att dra ut, nä-
got som började komma i bruk vid slutet av 1800-
talet i så alltså mer kom att tränga ut det gamla sättet
då det gamla taket var mer och mer lades upp direkt på
länkarna. Man rydde fram ö åter, hållbarheten berodde
till stor del på hur pass man drog åt.

Man delade här alltså upp taket i två för täckning.
En för bestän av tre spannar i avståndet mellan
spannarna var som framt nämnts i medeltal 3 alnar. Hög-
des alltså c:a 10 alnar och för denna längd var täckningen
eller två - stien som täckaren var gick på i även hade
hjälp av som stöd för spanarna när de kastades upp och
lades ut och här låg kalmen innan den band fast den

ACC. N:R M. 10211:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På den medel om gick han i den övre koden han som stid.
 Tinst ställdes tog stier - den länge stier - brandstegen
 ofta en gring - stie köpt a mathrod eller bestatid
 den en gring som kunde omkring i byggen med sina
 hus och träskan länge begre med stegen i träpumpen
 stie eller pumpa - manna. Den kunde dock också vara
 tillverkad hemma med pinner av pil i riden av i
 skogen köpta stamn. Den räckte till eller i det närmaste
 upp till takåsen. Utanför det stie som skulle täckas stäl-
 des den i inspannen öre ända den knöts på det ma-
 ret som skulle hålla täckestegen, utanför stied vid
 andra ändan eller i gavelspanen mot det övre vid längan
 ända bandes ett annat rep för stegen andra ända. Repet
 vid takstegen fick ligga utanför denna. Vid andra
 ändan ställdes så en bakkräftig stäng eller en brida
 på bant met mest Taket med samma latning som
 takstegen of dessa stid, stegen a stängen hinner
 så täckestegen eller förstier upp loget liqt med övre
 kanten.

ACC. N:R M. 10211:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

c:a $\frac{1}{2}$ alla medanför tehrhäggen. Tvärstegen bestod av två
kraftiga åsar c:11 alnar långa som rias med var
fjörde de medelst 4 tvärräcken av järn eller stach
trä eller ett par av var rät, genomgående i såhett
fastgjorda. Tvärräcken skulle gå i dess kant. Posten
det mellan åsarna som var kantiga c:1 runde och
som måste så vara som möjligt överensstämma med
avståndet mellan länkerna c: 22 tom. kunde passera
tvärstegen skulle under arbetets gång rullas uppåt
och så gott det gick utgåva tid för halvan i låta tvärräcken ar-
beta utan att sträcka sig för mycket. Repen fastgjordes
om ena åsen och rullades stegen undan för undan uppåt
allt efter som tvärräcken fortgick med ena ändan vilande
i tvärstegen och från denna rullade upp i rullningen.
För var gång den vänts des^{on} repet upp över övre åsen
och därigenom listes stegen fast och hindrades från att åter
slä om och rulle upp sig. Så fortgick det först uppåt och sedan
när taket ranns med tillbaka igen. Strängen vid andra

ändan fjän och endast som stöd när tjockaren upptogs me-
kastis talsidan. I äldre tiden sådde man njäts något
hampa, så på 1850-60 talet i då gjordes man spån de ny
man betröfde, man gjorde även rep: börlar av tigel
reman köper repen. Gärstha vanligt var att man
lånade repen emellan sig när man fick tjockare.
Elsknes jämnades ut med händerna sedan så många
härvar kastats upp som betröfdes för ett lögg. Tjocka-
ren jämnades först ut härvarn varvid den fick gjorda
med ett på utridan, därpå tog man ett hastigt inreut
tog om hela härvarn o bände den helt om utan att mista
strängens inbänds ställning. När detta var gjort lög halmen
på inreutet vis med de längsta strängarna underst i sluttande
som de skulle, man slapp då ett något vidare skjut på
uppåt. Allmänt brukat knop att på halmen att ligga
som den skulle bli. Något verktyg använde alltså
inte Tjockaren när man band upp taktet. När hela
bandet c:a 10 härvar var "uddiall" lades Tjockepäppen

på i bunds fast med virarna med c:a 8 timmar mel-
lannum. Skar Tachte allt annat jag vet från vänster till
höger, men en vänsterhänt Tachare gjorde han jag glömt
men han kom skar sen minnas jag.

När Tacharen började Täckningen, med Takstöggen,
hängde som nämnt Fräntegen en bra bit nedanför
o denna orsakant utgjorde stiel för första logets kala
som bandes om andra lichte utanför byggen. De första tak-
tena var som nämnt spikade i skalken som i sin
till spikade i spanändarna o räckte en god bit utåt
o nedåt. Andra bandet bandes om det lichte som var när-
mast lejden i där var murat eller lektnings för att i
tätt. Där var det värt att komma åt att binda när det
inte var mycket här där man Täckte efteråt, o man visste
åtnimstone delvis till brist klivningen ovanför lejden
i rikt till och lejden när Taket var färdigt. Avståndet
mellan de nedaste lichte var c:a 10 timmar. Taket kom
på detta sätt att ricka sig långt ner att man visste man

Till sist kom Takskägget, som hade stått på det nedre pi-
lathet, skär i gummit utminstom både de nedre be-
gens utänder, i nedre laget gjordes "Tag skägget"
leds i regel extra tjockt. Takskäggets kant fick
i följd det följande lagda takets kant som kunde
knäckas upp i hvarjeras något. Takets tjocklek
kunde variera men fick dels vänta sig efter tillgång
på kulor, dels kunde man täcka extra tjockt i nöd-
nåd i vänt där väder o vind särskilt varit frestande
tåken. I norriden kunde taket ligga länge upp
till 30-40 år medan det åt motsatta hållet inte höll
mer än 10 år.

Man täckte alltid för med hoppa o vire "Teckje-
hoppa" o "Teckjevire".

Täckhopparna som var av pil eller ibland av hassel - "hassel-
hoppa" voro av olika storlekar, som skärms, voro de för dy-
ga i vänter kunde de färdiga - flyttas. Alla slags pil
dugade till Täckhopparna där skotten varit ut till lagom länge

i grovlek, i då och då rymt lagom tjadga, efter den regelbunden
besparingen då pilarna beordades kula in korna för en gång
större i en för att de uträande stoffen skulle vara
där upp o för bröka sig nedåt. Lämpliga fjellhöl o
buskar väste här överallt för vid vägkanter i marken
skäl "pilegärs" o ibland. Pilhåppar ansågs för sega-
re o hållfastare än kasselhåppar. Håpparna användes
med baken på, den undan ö hade håpparna hållt ut
Någon brist på detta material fanns aldrig här så
länge pilvallet o fjellhöllet fanns kvar utan man
skänkte håppar när i den man hade de pilen som bar
de lagom uträande kriftnar i gammal, en viss del
håppar var så att man hade pilen av olika grovlek
i korna jämb. Man skänkte här de passade o bristade
dem med vidjan o hade så i beredskap när fjellhöl kom
stora vidjorna "Täckvirane" var av fjell, de mindre
vika kriftnar, men de tog alltid av vika o sega fjellsteg
av vilka det fanns flera med mer eller mindre i bakh

Obs.

✓

i med mindre grönare blad. Den skära pilen som
kunde ge goda bäffar hade gån back i vörn i vörn.
vidar mer brukliga i gulgrön blod, den väte has-
tigt upp på marken med långa raka skott. Den pil
som gav bäst vidjor hade svagare väteväxt: en flerstal
bristat längs gummarna som var länkade till "vira",
de var fina raka: regelmed. småbristat. De alla
bäste vidjorna för rika ändamål fick man av en
stora numera alldeles utrosta buskaktad vidjor
som ämnar i vörn banded väte västan vid väst
hans mer endast: en exemplar i vörn ställe & det
invid stego siggen just där höhet's öppna rännsten
eller "vaska-tuda" mynnade ut. Den kunde skäras
nu varje år. Den igen plockas liksom för året men
ger naturligtvis ej tillräckligt med vidjor för bindning
av tak. G. & L. var belat vänner den ändå dämpa af.
den höst en gång en tid till & gav vidjor.
Vidjorna skulle efter skärningen ligga lite för att

ACC. N:R M. 10211:25.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

falna. Håbara därvid segnade de & de skars just när
 man skulle till att tända de på inga villkor fick
 trösk endast håbara, att de ens troade gjorde intet,
 man renade den från blod i skott och markvis i den
 grösta ändan strök ett tåg långt åt den i spetsen
 den med ett par riter i den grösta ändan, man
 "spissa vira" & brände den omedelbart före tändningen.
 De blyvder inte & farms i regel i obegränsad mängd
 de bränt i närheten av ratten, & man kunde byta med
 grannen om man ej just när det behöves hade par-
 sonde njäts & husman som njäts inte hade nog kunde
 "skära vira" i armar jular mot några gästgäster de
 tillmättes intet vidare värde, jularna kunde led ingre-
 skado dräse. Pivare, när jularna blivit mer "tumsid-
 da" har man handlat med tärskäppar från pilhöckar
 som man "odlat" intill vatten-samlånga. De ha sålts i
 köpts brände med visst antal av vira längd i varje
 brunt. De bestämde ju för brunt som nu är brönt & brunt

ACC. N:R M. 10211:26.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

då under de senaste 20 åren nästan uteslutande på syft
Tab (med stålblad) / i riksmålet) men man hade köpt
5 påtade bräddar inom orten.

När tröskaren fick kännas uppkastade eller uppstuck
till sig & placerat ut den lilla tröskarens ovre äs
& jämnat ut den som fört beskrivits (vid. 20) i på åter-
vägen. Till utgångsidan, den vänstra, jämnade han
uppåt vad som ytterligare kunde behövas. Något verk-
tyg användes inte för jämnning i bindning med
någon. Det enda hjälpmiddel tröskaren då i hela tiden
hade var ett par tidningspapper på knäna som skyddade.
Han stödde sig ständigt knäna mot tröskarens ovre
äsa i målet ha den skyddade.

I stället kan in tröskaren så att den grepp i den
gamla tabben motvarande köp i kunde förbindas med
den medelst först bandet, eller under bindskens överligga-
de punkt om det var ett gavelstjärne. Han måste vara
mycket nog med ett i det nya tabbet att förena sig

med den gamla annars kom det att "täre" emellan den rege-
kom. Klappen lades över läkret & bindningen bröjde. Vid-
jorna stöcks in nedanför klapp & läkret & drags ut överför
& stäcks så i en ögla som gjorts helt enkelt genom att
topp kirstarna böjts med ut & vid ut en något enes.

Denne ögla läste sig ut klappen när ridan drags ut
här, ju härdare desto bättre. På middeln klappen nytt-
sade ändå & bröjde & stöck in vid ridan om så långt
in i halmen att det inte kom att bli någon ögla som kunde
komma i vägen & bli avskuren den takt skro var.

Att ridan bindningen i reglratte förband gick nog in-
te då Tackaren ju inte kunde se för en varvets bindning
redan när halmen lagts på & Tackte denna det blev på att
"magesfär". Tackares olika sätt att ridan halmen under
klappen kan betyda mycket när det gäller Tackens livslängd
Samliga band för nämna toppen, skär kan då bara rätt
ner (halmen redete långt då) kom takt att resa sig & fläks
upp. Blåsiden Band kan för nämna vika var det färd för

Obs

28.
att man kunde komma att skada i bindningen i de bryn-
och på bäddarna fort att ligga borta, utsträckt för vinden
i vind och väder fastän taket var tjockt. Drog man dåligt
i de bryn det att "kasta" glida i ligga bort, allra sämst,
man skulle inte utan måla komma de ut strö ut tak-
skägget om takkanten om en av de bästa. Bred man
nära toppen i skar kast var det större med kalmar.

Skatten var bäst man sågades långt ifrån av alla, men
den som sågade den gjorde det allra, man ansågs för
en dubbig täljare i hade ständigt arbete, han var ~~en~~
"överhänd med arbei". Översta täljaren tjänade liksom
det nedaste endast som stöd för kalmor och byggnaden
den breds det inte.

Vingj-shen, av en bredas bredd vid gavelns kanta formen
av en bredas med låga kanten, den lägsta kanten, ett par
tumm bred inåt gaveln i den bredare 3-4 tum in över taket
i botten utåt vid gaveln. Den var kopplad i den växel
upptill som takbryningens försked i tjänade som skydd för

Taket Överst: spekten kunde på smiliga ställen ritta in
räderflöjel ofta med det ättal utmugget då längan byggts
Krogan bestod av ett långvärt uffe (eller något brädd
slätt) trästycke av löst trä bark eller ek c: 24 tom längd
5-6 tom bredd, 1-1½ tom tjock. På oavsidan var utund-
med en "strykspän" för tak. kinnorna som sländigt be-
hövde slugas, kallas "skämde". För brukade man
själs göra en striglingyta genom att något upprappa
en långgående c: 2 tom bred yta som först quads med
mycket potatis, skulle vara mycket för att klippa, som
quads in, bildade en klippig beläggning, där i ströddes
så fint korsad - riktad flästen som arbetades in med ett
kinnorblad. Torrjordes vid behör (Anmärkning: min barm hade
månen sådana beläggningar i sina hemmagjorda strig-
spänar: sån - horn med korsad fläst i ett par mycket
potatisar med sig när de skulle bräda i uggnen) Tichan
strök så sin kinnor mot ryggen oavsidan byrte. Där
satt också skaplet fästet. Det var i regel av en eller två

strygas 2

Allt något skärmt i sakt men mot vagnens översida.
Den kunde dock också ha ett handtag ungefär mitt
på översidan. Detta var av trä med ett utslag för handen
ö liksom en murares putsbräda men med spålar bröda
som frukt beskrivits. Någon långgumndring i vagnen
känner jag ej till o när den användes utelutande vid
redskärningen o det ständigt var i bruk behöves det
urg knappast. Gick givet i av kunde givetvis raktsty-
gen gå i av men annars var det raktstygen som var till
utsläpp för itösning o behöves förman. Kinnarna elen
upp ganska högt o vagnen sken man i. En vagn av
typen med handtag med utslagning som min svärfar
ansåg var jummitt i sin ågar men är minnens förkromat
han kunde nämligen teckna till lastbilen när han var i
sin krafts dagar.

En eggjams med Värkrist kan jummitt kan i rocken,
han dog för ett 20-tal år sedan, han gjorde många
Teckningar åt tecknare till omkring dels av egen konstruk-
tion

(även bröds: huskälls kvinnor om typen 'holländare') dels efter den
modell den urskilde Täckaren ville ha ömma han blev
för den enda rätta. En Täckare blev som kännat inte
så vänt länge då den utspädes för hand ritning Fab-
riks kvinnor var: regel inte källan för något bröds ar-
de gamla Täckarna, de höll på sine egna ar ritar
mitten smidde kvinnor ö koda var sina såväl smida
som modellen som höll på flera sådana smida ha
fin formats men den jag nämnde var nog den rite ar
gamla Täckarna, han kunde göra en kvinnas ar lita efter
anvisning om Täckaren så ville, göra helt om den eller ändra
något tillfälligt ändra om det ar den Täckare - leknis, men
också göra den helt nya ar nytt material. Vill i förbi-
gående nämna att en Täckare som gjorde ett blandnings-
arbete trots det han var en mångnyttare omka år 1915
sydde på ett kalmtak: mitt han med en uäl ar Täck som han
smidde till på plåten ar ett bedrä som han höll med
göra i sken ten med kvin ö uäl Taket var uppytt sken kan

ACC. N:R M. 10211:39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men det med vår brödkniv som var en c:a konvuls läng
"lockande" av Yuckvists tillbakavarning. Yuckvists tank kan be-
gär bättre eller rätt bättre ut än detta.

Efter denna varning återgår jag till medskärningen
av tanket. När tanket var uppbundit inses det med
träningsöga så skulle det skäras ut. Som nämnt ska
den ene fächaren hålla den andra med en gylling.

Då var vid detta arbete någon som till användning
skan ska i regel snett uppifrån och nedåt från höger
med lillfingeret mot knivsbladet, kniven i högstäl-
ning alltså i ska nedifrån vagnen som med vänster
hand hölls tryckt mot tanket så att man ska intill
dess nedåtvända kant. Endast en vänsterkant fäc.
kan ska från motsatt håll i i motsatt riktning, något
som man också gör allt när tanket var nytt, kan band
troligen också på motsatt håll då kan på en vänsterkant
Tänstegen, som legat högt uppbundad släpptes åter nedåt
allt efter som skärningen fortgick men man måste också

ACC. N:R M. 10211:33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

då färdas på att dra repet över före bommen i låsa den.
 för var gång man lät den bli om ett tag. Med orsakar
 ströks den stora halva stubben under för under med en
 allt efter som han sken.

Takskägget skars efter några med särskild "Fag skäggs-
 kniv" som ibland, ej alltså, kunde ha skapats bättre på
 att färdas slapp att sticka sig av stubbarna (as färd
 "Vinkvist tillverkning efter Petter Pers' anvisning). Den kunde
 också bestå av en enkel "le-kniv" d. o. s. skapt i en bit av
 en tie. Också färdas hade olika färd på sitt färdskägg.
 en skars det vinkelrätt mot både över- & underidan, och
 bäst ut, en annan skars det nästan vinkelrätt. Man visade att
 det var sig bäst då när batteravslutningen blev från vandr-
 dan i skrytorna var skyddad. En annan kunde skars den
 nästan lodrätt, det skuggade då mindre man skyddade
 också mindre i var självt mindre skyddat då batteret
 nådde längre åt i från igår. det till underidan, var
 till på en meters fördel.

7 rinklarna där längsta stötta samman, "prägar" var
långt biten på spikade, med ändarne lindertigt utstickande
inne på "galle" i loft, för att göra rinklarna mjukare o
något rundad, vettensamladhet o avsmöringen blev ändå den
den i taket måste vara ett hock för att stå emot i heta
någon tid. När den pro i dagomejan tröde där var låg
på kunde det i en sådan brok genom avsmöringen bildas
isfjällar på hockarna o långa att de först kom att räkta på
takets två marker o sedan växte ut till de nödde om-
andade o bildade en bariär mellan tak o mark en liten
bit på vaggan i hela broken. Koartusgjock randed både
på längden o på bredden, bursig i 2 alnar bred o däröver
i vädret varade tillräckligt länge, allt detta vatten
hade först runnit till broken, därav kan man lätt
förstå att man måste göra särskild omsorg åt tröskning-
en brukarna i utrustning. För tröskningen där använde
man istället för träströgar en vanlig kort stige som
bandes upp på träen eller en särskild brög-stic.

ACC. NR. M. 10211:35.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

om man lände sig emellan. Der hade en storme av grova
löstor o.d. ett långgäende i upptå på detta var spi-
kat en triangelformig sam, med några pinnar eller
stog, denna triangel var ställd med spetsen vid det
mittelstaket mitt i detta med en del bildade liksom
ett skäp som bands fast vid takstegen som ställdes på
begom avstånd från kyrkan. Det långgäende fasthåller
takstegen kunde då ligga med taket rätt uppför
takstegen i kyrkan i takstegen kunde gå ut på dess steg
i de raka från till mitten. De många brästen
över till andra sidan fästes liksom den i en kunde
fästas, men det tog längre tid att fästa en kyrka.
Tilläggs är att det inte var endast kyrkstegen
man lände sig emellan utan i kanske närmast kyrkstegen
i ofta över seg.

At uttusen fanns ofta koluejder i taket försedda med
lånne för inbegräddning av foder n.n. i i bostadshusen
försedda med mer eller mindre vidlyftiga fästes-
anordningar

ACC. N:R M. 10211:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dessas tak utgjordes av en nylåst gjord utböjning av
 Taksidan samt en i rummet gjord uppböjning av Tak-
 skäggets kant, som måste skäras i absolut rätt rummet.
 Bakugruvorna gingo här ofta till hälften utåfrån väg-
 gens linje i övre delen förlängdes taket utåt till den
 längd & bredd (i rummets bredd) som behövdes för att skydda
 gruven vats som oftast här för var fullt nylåst från
 nedan. Takskägget skars utåfrån gruven som det andra
 i vid sidorna fanns vindskedar som stöd för takmen.
 Yle utåt vände takmen av taket fanns för inte alltid
 gavelstjärnor, ofta fanns sidorna i gaveln endast i
 binningslängden de andra längderna tak gingo mest ibland
 i husmanshus med två längder hade nästan alltid
 sådana "vanhöfveliga-gaveln". Så vad behövdes de
 nuvarande ända till 1900-talet somligstans intill 1920-talet.
 Där fick man tacks med särskild omsorg. Det var
 blåsiga som pestade taket där de prisa i krogen
 "Rådet teckne, alle bröga va måd stöj i på guldj di me."

af hus med kalmtak vid lungäidorna kunde vara rätt
ett lag tegelpannor under till som stöd för takstygget.
Ryggingen. Upp till veck den ligger uppställda bet-
men på nista bindningarna om ett utskott vid i
kom så att bilden ett undulag för rygga-bordet som be-
stod av två "bragad" d. v. s. till för kaln utstegen ryg-
kaln (när man braga kaln drog man med slagan så
att kalnen undan för undan fög ut vidan i förslutet så för
i alla tillfällen den var ren). Halmen lades upp i ryggen i för
tillfallet av branta modde kalmband, man fästade de
om en virke i modde genom undgående i vilken med
händerna så långt band man ville över tummen som man
lät glida allt efter som bandet lade sig i spiral med
benet i den andra handen reflekterade man tillförsäkra till
här ett slags spinning alltså. Med sådana kaln-
band som kunde göras flera meter långa stäcker i
jämna kunde man fästa ihop de rygga till varandra
man fäste ryggingen i stäcken i om i den hängdes

ACC. N:R

M. 10211:38.

med det Fälsidan i i sidan band kunde man som nämnet
båda halvkruipor. Takets ryggår skulle tröskas av ett
tyckti mycket jämnt utbredd lag av röden i en halv.
Man skulle helst vara två till detta arbete i för ut-
fördes observerade av tröskaren. En bar upp i sig efter
nedifrån i Takåsen blev anjämmand så den blev rak
i sig fick tröskan i tröskan eventuella fel i ofjämrheten
i konstruktionen kunde räddas till med ryggningen
när den lades olik tyckti däröver i en rak rader
ryggår kunde förstärkas genom slarvig ryggning.
Man bar upp halmen på ryggen i den som byggde-
tog emot buntar. Allt efter som ryggningen fort-
gick lades ryggstälåparna, som varit samman i en
hög gränsl över Takåsen vid rindan om det stö-
rom trösktes, ut på det som var färdigt, man gjorde
färdigt efter hand. De lades med jämna avstånd, till
efter tillgången. De voro för knipsgade med en
pinne genom båda händer så långt man att trämmas

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

IV.
ES-

ett rationellt
 till ett förhållande
 en nydd de ny
 nytt: Tak-
 man för
 Ett förhållande
 i en lagom
 och som i
 T. e. ask.
 De övar en
 tillspetsa
 för tiden
 för tiden
 för tiden in
 en rättas
 klappan in-
 vridnings-
 i. Stabili-
 Teten

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNEN
ARKIV

med åt Faksidan i i sidana band kunde man som nämnet
båda kalvknippar. Takets ryggar skulle tecknas en ett
högt mycket jämnt utbredd lag av sådan in kalv.
Man skulle helst vara två till detta arbete o för ut-
fördes oberoende av tecknaren. En bar upp i sig efter
nedifrån så takasen blev arjämnad så den blev rak
o i jick bröcker o bröcker eventuella fel o ojämnheter
i konstruktionen kunde rättas till med ryggningarna
när den lades olika högt däröver i en rak vacker
ryggar kunde förstärkas genom slarvig ryggning.
Man bar upp kalven på ryggen o den som byggde
tog emot buntan. Allt efter som ryggningarna fort-
gjick lades ryggstämparna, som varit samlat i en
låg gränslä boer takasen vid vinden om det st
som tecknades, ut på det som var färdigt, man gjorde
färdigt efter hand. De lades med jämna avstånd, till
efter tillgången. De var för hufvudsake med en
pinne genom båda händer på långt när att trämas

ACC. N:R M. 10211:39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

öve änden bildade ett kors som stod upp en bit väster
 Tahäsen. Jag den ett taggigt utseende. Senare har de
 besjogats med länsvägar i manns i inte slutet upp
 över äran. "Ryggjehäsen" var av och i oftast ganska kn-
 liga, behövde vara något som hade att radda på i
 "Ryggjehäsen bra vi", de kunde ändå nästan helt försvinnat i
 det lätta slämm. Blåsväder och snö som ensamma eller i par
 Undantagsvis har man i senare tid fått ryggningen
 med gatsammanlagt krusnät eller rätt en ryggning av
 spän över Tahäsen, så har man också gjort den ena sidan
 täckt med spän just det också förekommit att man
 ryggat ett sådant "olidsidigt" tak med kalk och de logt
 ryggjehäsen som alltså ännu tillika med kalken kommit
 att täcka spännidans övre del, en tillfällig ryggning
 som dock kunnat få bestå i flera år. Torso i tak är okänt
 här, Tang liksom, den har krusen till i således också detta
 krusad men om det har jag nog inte bekant.
 Sedan det började bli snö om krusen, dels därför att vädret

Trängde ut rögen i främst delfin att man kom att rationella.
delfin allt mer så att ingen kunde tänka sig till att tänka
med roga, var man ej mer de gamla tanken utan nydder ny
kulor utånga det gamla, ibland med laci nytt: Tak-
skägget, dock långt ifrån alltid de vände man först
det gamla tanket väl. Men man förs vid detta tillfälle
först berättas "Tag-kän" - gammal stälthodas lagom
grovlek, ganska fin, visades upp på Tag-väder som i
regel var en stäl men också kunde vara av tee ask.
Denna "nål" liknade mest en trasmatte skotte ö var en
en sådant ställe. I främre ändan var den tillspetsad
men hade ett skära i en sidan samt utfog för tröden
samt var insvängd i bakre ändan med plats för tröden
som lindades längs med väder ö för var gång fördes in
genom skäran i dess spets ö lindades på samma sätt en
när man spelade som först beskrivits. Tag-käppar än-
vändes för sådant täckning annars än när man vidsträckt
lagade orade tak genom att en käppar utånga. Stabile
Taten.

hos ryddade Tak var besvärande och hur man dogg åt sin
man ryddade, det kunde komma att ligga perfekt men
det kände också att det lula gaddar med i lösnings,
och kan nog säga att de ryddade halmfakerna från
utlös av 1800-talet jämnt. Stadigt varit tillgängligt
för att på 1920-talet helt dominera i den efter arbetet
för att nu i det närmaste bara helt uttjänt och
Tak är annat material. De gamla rikta långa
länke fast vid de ned klippas i vidjor direkt i lästern
upptäcktes Taket, men måste gå rikt i om ^{de} inte
själva kunde konstna att Tocha så i de fanns som kunde
det. Om någon numera vill bibehålla sitt halmtak är det
nästan omöjligt då alla betingelser dräfn saknas,
ingen Tocharer av gamla riten ingen halm sådan som
jon & knappast en klippas i vidjor, arbetslösa skulle
också bli nästan överkomlig.
Man kan också för 30-40 redan lagt papp tak utanpå
malmtak på så sätt att man spikade lästern med

på taksidans yttre utan på kalmen, det blev stora
bänghet på ö för övrigt var det enda sättet att på stä-
la en stige. Dessa tak, ganska vanliga i äldre skol-
hus o. d. byggnader, blevo ett utmärkt tillfälle för att
i minn som äro äro sig ut genom taket i dessa tak blevo
mest några sorger. Och under läpplig spikades där
under till en bröda som papper med till och om så att
ingen kalm blev synlig.

Och hade ingen särskild användning för att kunna
beträda taket utan när man skulle det fick man först
resa tak - eller brandstegen som inte fick brästa
där i öndar, vid fuktig vådlek tog det både på
stige i tak väntar stannade kvar i taket i öndar
stegen. Den tog omedelbart mer i hängslen i vägg i li-
da där fick något skydd just av det överhängande
taket skuggat. Något får mig också nämna om hur
man tåkte vid stenstenen, skulle stift i samband
med tockning eller byggnad.

ACC. N:R M. 10211:43.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tramfri skorstenen måste tätas särskilt, det gjordes under
rek kalen som hölls fast med ett par fastbundna häppar.
Där måste tätas många gånger skorstenen ofta: aldrig till
bestånd av så luster nästan ändå upp till dess över.
Faktiskt mylliga del ö hängde det mer vatten där påstoppes
den upp i järn omkull, kände ganska ofta därifrån
"tätta de skorstenen" också in på arbetet.

Från i diverse förgår.

Grustäckare består av en lågformad lätta orange
skorstenspipan. Tillverkad av stål och duk, sållova bara
i bruk för ett 10-tal år sedan på försäkringsbolags
(Oxie Phytis & Wammans höga försäkringsbol) tillskyndan
man när de visade sig opålitliga de de kammade drögt
när de blev fästa i golvgridda med rot alla rostade upp i
bitar för mer i i senare rot omkring sig i alla delar. Tappade
till skorstenen tättades åter på bestämmelserna i den del
för några år sedan fanns sådana "håttor" speciellt där den
var lundtak eller spåntak men man kunde också i annan
sida.

Skydd över dörren mot eldfloget eller något slag av inryg-
ning av Tak. Vänner man ej till. ej en annan gärd
kände /innas en samma av rinktät över böningsstället
ingång för evledning av det vatten som annars som
vatt ner av Takskägget men endast på bång som efördes
des för skydd över dörren.

På en enda gammal gärd här Skurup n: 23 /nummera även
i uppbyggd hets ing /annas utvändigt trappa utanfri gärd
upp till vinden där man bar upp till säker när man tråkade
men det hade säkerligen intet med eldfloget att göra di
man aldrig hade böningsrum i vinden i de gamla heta
Täckts gärdarna. möjligen kunde man säga Tenke på
att något genom denna anordning skulle kunna räddas
därifrån värens utskottning av sad p.d. om elden skulle
komma för i annan del av den byggda gärderna.
det var på en utgång utåt från gärdplanen.

Att mossan på taket hade någon inverkan på
eldfångligheten eller som skydd mot östslag kan jag

inte lönst. Vät i grön mossan antändes inte så lätt men när
taket brände brände ju också mossan i om då lika ol-
fångar. Något kunde den givtoris dock fördröja utbräk-
ningen. Så snart kunde mossan binda något mot blästen
som halvtakets västa fände här, men just där vinden
låg landast på jennas minsta mossan, men lät den emell-
tid ligga kvar i tyckte inte om att i den oroad.

Taklotk planterades i Taket o helst öven därarna där
fäktarna samlingar kunde växa o när ett Tak skulle för-
nyas var man mycket ängslig för om Taklotk var man
skulle kunna beröva den i den att åter stå rot. Också
satte den vid juklig vädret med så mycket gammalt
mullvat Takämne som kunde följa med i Tjucka där
nig kunde den först stå sig om det var på ett ställe
där man hade Tjuck med sin Taklotk, hade man inte det
kunde man göra vad man ville man fick den inte ens att
växa o ett gammalt Tak. Taklotken förde Tjuck med sig
o man beundrade o önskade sig en liten Taklotks blomma

när man såg en sådan, ja, det kunde vara det första man
fäste sig till när man kom in på en gård där en sådan fanns
o man kunde tänka eller säga: Hur måtte J. ha fun. Den var
känd för oss i byggen på ett sätt: ansågs också skyddas
mot anklag. Gick den oförmodat ut blev man verkligen
ett stenkärl på taket, för ej så ovanligt, med flera för-
säl på alla sätt, stanken var fun med sig o där stanken
fanns var man angelägen att i behålla den i rätt tid.
I teckningen av taket där de hade sitt bo därifrån i stället
i ordning deras bo efter sig. Man kunde också lägga upp en
ljud åt den för att i den att bygga nytt om de visade
intresse för platsen. Ingen fick ofreda stenkärl.
Man var också inte taket för tvärsom sådd för att vara
loss mossan som växte på taket mot bläst.

ett kalmtaks "livslängd" var liksom olika beroende på
flera omständigheter. Täckarens dagligt i mestad
re (föret) kalmtaks beskaffenhet, läget: norr eller öster sida
eller syd i väster sida, o en norrsida kunde ett väl

ACC. N:R M. 10211:47.

44.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

logt Tak ligger upp emot 40-50 år i yd., västrika lögst
10 år. En storm kunde riva upp ett tåmligen nytt Tak helt
jämfört med spåntak som halvtakets hållbarhet liäst
i vassa är. Spånen hade för mycket stene hållbarhet
en mer ligad obrytbarhet eller slappad i kottande tjära
som ett material som en nästan oförstörbart men vid
jämförelse avses naturligtvis vanlig hyvelad spår.
Övergången till träda Tak kan ofta ha denna utveck-
ling: halva - denna medelst. ny takning med spår-
Tak upplegt där i så hårt material p.o. plåt utgång
spåntaket strak eller efter några år.

Det är: yttre i Tak man nu lägga på halvtak i
en någon enstaka gång så sker nya de stänga. Ynga
nya lins täckas med halva, det är också normalt, högre
färdsknings pinner, dyran ett i lagda är andra Tak
för arbetslösa var skall opraktiskt, inga pinniga
täckare i ingon ordentligt gjord halva.

eller efter som halvtaket jämsät ut till de ersatts med

anmär material i vad slaget luns det så är det man g. frun
degit ut rias nu allt på en gång. Alla vanliga luns, bring-
luns i kronomilans i stället hade för kalmtak o spåntak
jick först de luns mans luns i andra luns utan nämnvärd
ford som uppfördes på 1880-talet (och långt ifrån alla) där
man inte hade tillgång till egen längkaln.

När man reparerade ett kalmtak som: "värd porrad i"
eller där föglarna främst drevna stitit rännor: det hade
man en tegelstucke i skruvar och grötstucke där man föglar
viskar av längkaln över stückans bräda ända o så stöck den
rakt upp i taket med bräda med till. När man stöppet vad
som behövdes stear man med det stöppade jäms med taket
i övrigt, vem som bräda av lunsens manliga medlommor
kunde "stoppa" eller "läsa" eller "läsa tegel". På kunde man "läsa"
Tegel" genom att med vidjan eller stålspid binda bärar rakt
eller snett orange ett tak som ville resa sig i flak upp-
som de porra i.

Intill 1920 var kalmtaken dominerande på Lunds tegel och den

vid bondgårdar ö husrannlar, de renare omväxlande med
spåntaken. Sedan kom, först papptaken i runnra plåt, efter
nå (ö andra - it) samt tegeltaken nästan helt trängt ut kalu-
taken i den ålåg är inte långt borta då man inte ser ett
enda kalutak mera. För 50 år sedan fanns som nämnt
nästan uteslutande kalutak. I de byggnaderna byggde
lador i andra stora byggnader med kalutak, och i små
spåntak stod en mer på en mils resa kunde man träffa
på ett enda papptak i detta område. I en utlösbyggnad
för 20 år sedan hade papptaken tegel och konkurrensen
i ena plåten kommit med. Stora omfattning. Det äldsta
takat av konungerad plåt här i trakten var lagt på ett
barnhus till en stor bondgård. Det lades på för cirka
60 år sedan direkt på taket utan underlag, men det
var ett undantagsfall. Vad en del är var kalutaken
förekommit betvis omväxlande ifland i samma längd
med spån plåt i tegel rännat plåten eller teglet mer
snart blivit allenslådande.

ACC. N:R M. 10211:50.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En jändel hade kallataken utom det att de passade in i
inagivningen i gas och luft i byggd intryck, de var
vare om rommarer så fläskrätter som förvarades där
inte smälte i varm brist i brödet tröskede ihop i så ramlar
om vinsten att man kunde förvara det där utan med en-
dast en enkel förvaring. De nya taken hindrar varken
värme eller köld att tränga in. En nackdel med kalltaket
var att de blev ett tillhåll för olyxor som var omöjligt att
komma åt.

Priset på långkallan kan jag inte sätta då numera inga
finns, skulle det finnas någon att få kan man ta för
den bad som värt i den som kan lägga ett kalltaket
kan också ta för det vad ^{ställ} en daglig förbrukning
ning betydligt inte på nära håll. Kalltaket skulle så
bli dyrare än vilken annan tak som helst antingen
täckaren tog det på ochord eller mot betalning för kon-
st på kalm "öpp-lind" från ett tröskverk (kalm av sig eller beto)
jämförd av en ständ förbruker blir endast ett tillfälligt luf-tak.

ACC. NR **M. 10211: 51.**LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gamla tidens iaktiga tåckare hade betalt för stånd eller på
dagen. Vid besökningen på stället kunde man se på taktena
att stället medkammars mest för dagen en sommandag vidast
medskärningen eller del av den som stället taggades blev till stället
dag i betalkningen var en jag ej minns fel på 1890-talet
1,25 i 150 kr. Stället i Tackaren var ekonomiskt sett jämställt
med andra arbetare - husemän, husesten hade tåckaren alltid
på stället i mindre ställen hade man något bättre lön än en
med ^{med stället} stället den vanliga. Omkring 1925 hade priset stigit
till 6 kr på stället i då ryddades kalmen på med stället i nagr.
medisning förkom ej. man måste då också helst vara till
en tåckare, en att stöka ut stället på galler eller vinden o en att
passa upp i nagr på 6 kr var istället i högsta laget tog
Tackaren då betalt på lön hade han mera o med timpenge
blev det minst det dubbla o det enbart för Tackarens arbete
med hjälpare i kalmen räknad. Ingen fest för tack-
ningens skull. Någon yrkessammanslutning har inte
funnits men man kunde hålla reda på vändaren
viser o

ä lika den lika så berörde det på vilken man ansåg gån
bäste arbetet, den liok man på när Tackarna i stäm
som legio, var hade sin som kan berörde ö liok för bär.
Hörmunnas insats medelst klippning av Takets inner-
rida i korningshusen är jämt berörd.

Gyckern kunde lätt kända om stegen i fastgjorda utan
steg om eller om den gick av eller ett rep bär. Så kunde
han i märket för inderst ett par år sedan då en av stens
sista gamla Tackare följ med från Taket i skadade sig
vart när ett rep gick av i han var ändå så försiktig
att han själv hade rep med sig då han inte litade på
andras.

Som komma kan jag naturligtvis aldrig själv mör-
ket med TakTackring men väl tittat på i varit
intresserad för min tidigaste bandon på 1890 Takt
då det var en stor händelse när Per Gypperson kom i
gårdon blev så full av gammalt Takbuss att det blev
för mörkt i stegen i utgången beräknades i m. ar

ACC. NR. M. 10211:53

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gångs skall jätt gäst över alla hämningarna i den annars
mörka världen. På den man varit i Tillsfälle att Tiden i
genom följa utvecklingen i ännu tekniken. Om när-
jan Tichte jätt i yngre är inte längre när han hade
Tillsfälle därefter, första biten är 1920 när han var mellan
60-70 år gammal i det Takt ligger är oändligt när han
ingen gäst Tichte, sådana Tichte som Tichte endast ut sig
jätt ha inte varit sällsynta. Någon familj där uppe
gäst i en hämning jag ej men det var nästan förekom-
mit då de yngre i regel kunde knästa av äldre familj-
medlemmar, i kommande Tichte hade sina söner.

En Tichte har var samtidigt målare, den ene
syntade också med flera andra typer utar att ha varit
han målade o målade i gjorda red man vill ha honom
Tide. De familjer som måste tingas långt i förväg de
de var fullt upptagna med så mycket Tichtning de
kunde vinna o mätte betygs "hinderne". Men som de
blev på Tichtade bland redan Tichtning förige är.

ACC. NR. M. 10211:54

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att nämna namn på stens Täckare skulle ju på långt de-
le ha varit många i smått endast haft en kort verksamhet.
Tid. Jag vill därför endast ta med ett område just här
med ca 2 km i diameter om man tårku sig en cirkel jag
frjar så med 1890-tallets män: Per Jansson, Gunnar Lars
Bengtsson, Gunnar Täckare, Olof Nilsson, Hjalmar Börs, kamte
Hera. På 1900-tallets första hälften i fram på 1920-talet: Hans
Olsson, Gunnar, Petter Persson, Lindby, Magnus Nordin, Lindby,
Herman Hansson, Lönnström, dessa var stens Täckare, sken
konstnärig sejour hade Lindby. Per Olsson var i Sverige
den senare var den som tillverkade nälen av ledtröskor och
med brödkniven. Det var de Täckare som skott Täck-
ningen i vira hem fram till 1925 i mer måns hem drde
endast: den män inte, Olof Persson (vår) i jäls utfrin
den, efter 1900-tallets första år. Per Jansson = Olof Nilsson
upplade nästan utestående med Täckning den tid an
att den kunde utfröas. Lars Bengtsson övergick till lant-
bruk i utfröde sedan endast Täckning av mera egna glänge
Länge

ACC. N:R M. 10211:55.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på gammalt sätt som till 1954 de här sålda gårdarna. Dessa tecken
och teckningar endast med hjälp av vidjor* de renare övergick
i hemmet tecken på båda sätten, de rista vet jag inte ha
annat annat det inga sätten att se utom i och uppstod
även med varierande annat. Gårnär detta att endast
ta med rista till bebyggd område har jag velat ge en
föreställning om yrkets utövaras förhållande.

Om jag slutar dessa som har jag inte lat bli att
ta med annan en sak. Det var till 1900 talets ingång
endast tecken som var helt tecken, även de leklika sig-
garna teckens utövare på de för vaden i vind utbakt
vidarna de vidde i västra oftast i alla riktning med
hållna för att inte leklika sig skulle bli uttryck
Dessa teckningar gjordes inte bara som helst utan de skulle
vara bygg på ett sätt som den här husen att först först gräta
i dyrtast utövande. Det var liksom sak i samma längd
med annan de i tecken kända även den men många. Elasma
sattes i ett lodrätt jämnt lag över hela byggen uppifrån med

* Jag har snarare fått reda på att Lars Bengtson under sin egna teckning på 1890 talet
än använde sig i vidjor på tecken som de utövare var sig.

ACC. N:R M. 10211:56.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tills den grund som kunde tankas vara med till med skansen
 öfver västra sidan på väggens mitt. För att hålla fast den spi-
 kades blivna pilhållar på väggens mellan husets stolpar och där
 väggens kant glidit ut från stolparna, mycket oenligt i klara
 väggar, spikades små fyrkantiga klampor samtidigt mel-
 lan håll och stolpe (kan tillas ännu i gamla stolpar). Dessa
 hållar var dock inte tillräckliga för att hålla halsen till
 tryckt in till väggens utan blivna hållar stöts in med
 med bestämde motstånd emellan så de bildade liksom
 ett medräddigt eller fiskbens mönster runt den underlig-
 gande halsen. Denna teckning av husets ansikte för
 lika utvändigt som teckningar av taket och bibelens
 till man gör husen en skyddande yttre eller halsning
 ofta dock med en period av brödklädslor emellan.
 Gången kan numera vara att det var med hult tak i de-
 ment reppade väggar och raket en gång varit tak av hals
 i väggarna inte stannat en halsklädslor som gjort
 hela husets till vad man elakt nog kallade "bröstreda".

ACC. N:R

M. 10211:57

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ellida Ohlsson

Härad:

Wimmerby

Adress:

N:5 Svantryg Skump

Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

1947

Född år

1889

i

Skump

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVHalmfak

Fig. Ia Plejel: Hårolen - handvalen 105-115 cm stavolen slaglen 100-108 cm
beskriv på ägarans egen längd. G. Bindstet - lilla av liden fäst i hand-
valen med det garrigaende simhede över vid stavolen med ålskinn
ring av järn i rulling med bekläd som sticl för simhede, nett av
järn i stavolen enda. G.

Fig. II Ru - riva för iustkroft turma av plåt med infällda stolten av
trä för primarna av gese jämförd, geolaa av trä.

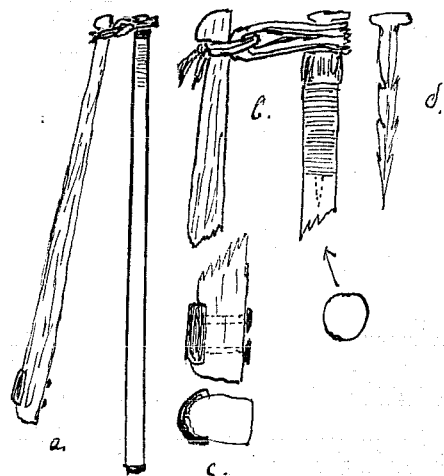
Fig. III. På lader säga ut i logen. Fig. IV. i baken längkalmskärre b. d. l. i. r. b. r. ^{Av bindningen.}

Fig. V. Rörva av trä.

Fig. VI Ole Passons verktyg, hit för också stoppskärre för lagning fig. VII.
kniven av en liden bygggen ritten kom.

Fig. VII Petter Passons verktyg, hit för också fig. VIII. a. a. a. av stål. Den
kniven kniven för takskegg. Fig. VIII. Målen G. - c av trä. d. skans Mo
Skriv endast på denna sida!

Fig I

M. 10211:58

Fig II

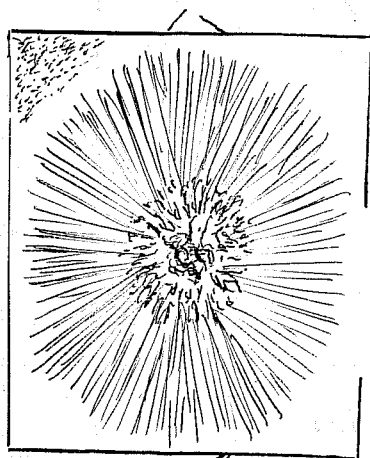
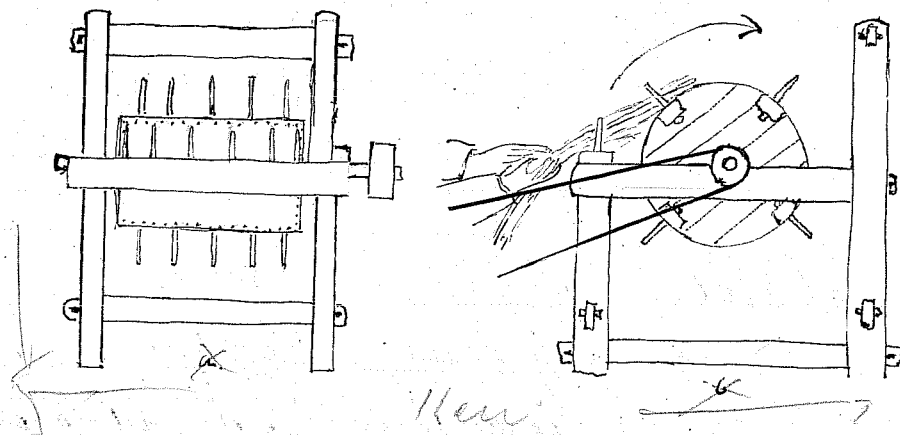

Fig III

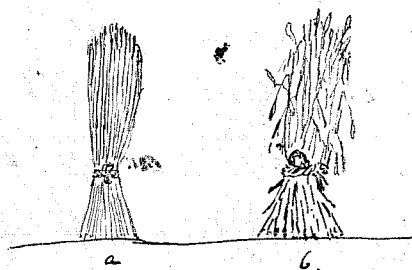

Fig IV

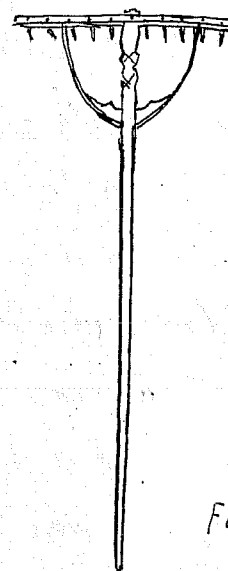
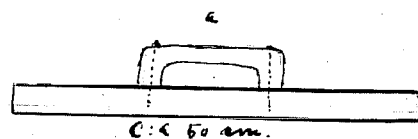

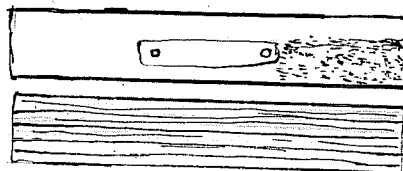
Fig V

Fig VI M. 10211:59

de sid. 29

C: 50 cm.

ca 40-50 cm.

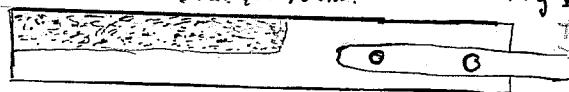

Fig VIII

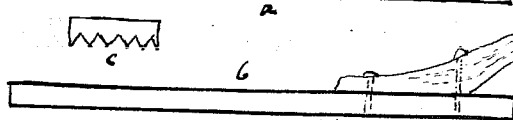

Fig VII

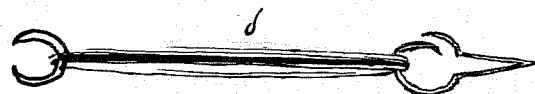
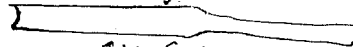

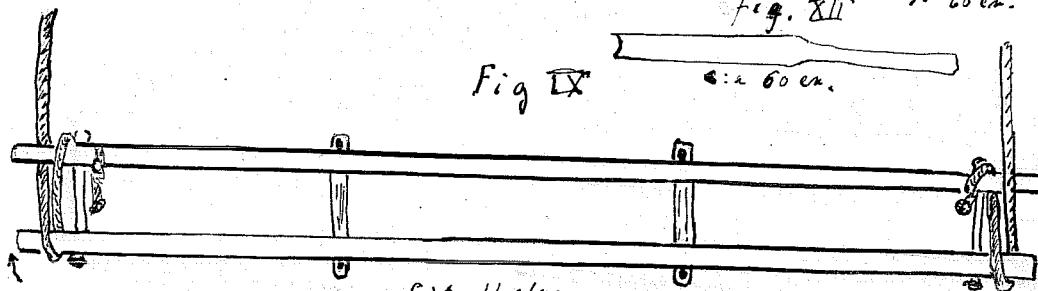
Fig. XII

50-60 cm.

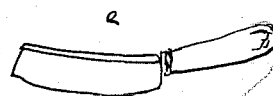
ca 60 cm.

Fig IX

ca 11 alnar.

Tvårsäte med bäddning.

c.

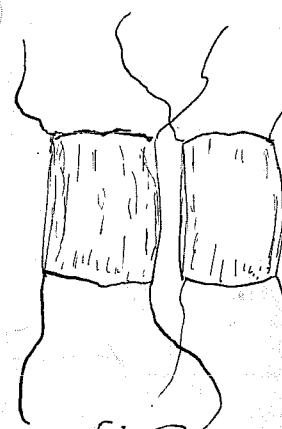

Fig XVI

Pufo = knäskydd

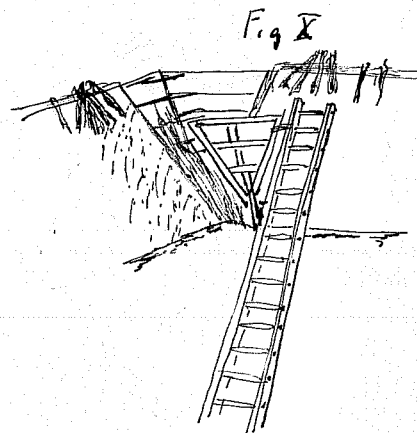

Fig XVII

Stegar

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folkvård
ning vid Lunds universitet

Vänd!

M. 10211:60

Till Malmö

PM 8

H.L. 9

Järnväg
Söckinggräns

Skurup stn.

Till Ystad

Gärdslev

Kärlbyholm

Skurup
P.S.

Örsjö

Tickare inom etc
område av 4 kv km.
1890-1944.

Hassleboarp

Sölvesga

G.

Kärlby

SV-E-p. sm.

H-B

SV

V.W.

P.P. 5

V. Wammenhöj

c:a 2 km.

1. J. J. J. 1890
2. Lars Bengtsson 1892-1905
3. Nils Nilsson omkr 1906
4. Måns Olsson 1905-1920
5. Petter Persson omkr 1900-1930
6. Magnus Nordin 1940
7. Herman Hansson 1945
8. Per Månsson 1918
9. Lindberg 1917 - ?

Hemmetickare

10. Ola Persson 1899-1920
11. Bengt Hansson 1940
12. Nils Larsson 1940
- Sonen A. Nilsson död 1905
- Lars Bengtsson död 1938

10 M. T. nuvarande hem 18 M. T. L. Larsson hem